

Гобозашвілі А.О.Полтавський національний педагогічний
університет імені В. Г. Короленка**ФОРМУВАННЯ ОХОРОННИХ ЗАГОНІВ:
ПЕРЕДУМОВИ, ОБСТАВИНИ СТВОРЕННЯ
ТА ПОЧАТКОВИЙ ЕТАП СТАНОВЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ**

У статті розглянуто процес становлення, етапи розвитку та трансформації СС (Schutzstaffel) – однієї з найвпливовіших структур нацистської Німеччини, яка відіграла ключову роль у функціонуванні тоталітарного режиму. Простежено хронологію формування цієї організації – від її появи у 1925 році як невеликого охоронного підрозділу при НСДАП до перетворення на потужну репресивну силу, що охопила всі сфери суспільного, політичного та військового життя Третього Рейху. Особливу увагу приділено впливу лідера Штурмових загонів (СА) Ернста Рема на початковому етапі існування СС. Проаналізовано характер суперництва між новоствореною структурою та СА, а також прагнення Адольфа Гітлера протиставити особисто віддані йому СС загрозливому авторитету Рема та його оточення. З'ясовано, що первинною функцією СС була охорона самого Гітлера. Ще у 1923 році, з метою захисту партійних зібрань у Мюнхені, НСДАП створила невелику охоронну групу під назвою Saal-Schutz. Того ж року Гітлер ініціював формування окремого охоронного підрозділу, що мав бути безпосередньо підпорядкованим йому. Утворена група, названа Stabswache (Особиста охорона), складалася лише з восьми осіб під керівництвом Юліуса Шрека та Йозефа Берхтольда й була організована за зразком фрайкорів. У травні 1923 року підрозділ отримав нову назву – Stoßtrupp («Штурмова група»). Однак уже наприкінці того ж року після провалу Півного путчу цю формацію було розпущено. Відродження структури відбулося у 1925 році за наказом Гітлера: нова охоронна група отримала назву Schutzkommando («Захисна команда») та відповідала за супровід лідера НСДАП на партійних з'їздах та публічних заходах. Згодом Schutzkommando було реорганізовано у Sturmstaffel («Штурмовий загін»), а вже 9 листопада 1925 року – у другу річницю Півного путчу – офіційно утворено Schutzstaffel (СС) як окрему організацію, основною функцією якої було забезпечення охорони керівництва НСДАП по всій території Німеччини.

Ключові слова: Гітлер, Рем, СС, Штурмові загони, Німеччина, НСДАП.

Постановка проблеми. У межах історіографії Третього Рейху структура СС (Schutzstaffel) посідає особливе місце як інструмент реалізації політичного терору, ідеологічного контролю та масових репресій. Проте, попри значну кількість досліджень, присвячених діяльності СС у період розквіту нацистського режиму, наукова розробка питання її становлення, внутрішньої еволюції та суперництва з іншими напіввійськовими структурами, зокрема зі Штурмовими загонами (СА), залишається недостатньо повною. Існує потреба у глибшому аналізі початкових етапів формування СС як окремої організації, яка, почавши з функції охорони Гітлера, трансформувалася у багаторівневу репресивну систему, що контролювала суспільні, політичні та воєнні процеси. Особливої

уваги вимагає вивчення взаємин між керівництвом СС і СА на тлі внутрішньопартійної боротьби за вплив, а також ролі особистих рішень Гітлера у становленні організації, що мала стати головним знаряддям у реалізації тоталітарної влади. Таким чином, актуальність теми зумовлена необхідністю переосмислення процесів формування СС як складника механізму функціонування нацистської держави, що дозволить глибше зрозуміти природу тоталітаризму та механізми його реалізації у першій половині XX століття [8, с. 36].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика створення та розвитку СС у Третьому Рейху, а також розвиток цієї організації, стала об'єктом дослідження вже в перші повоєнні роки. У своїй ґрунтовній монографії «Орден

мертвої голови: Історія СС Гітлера» (1967) Гайнц Гьоне досліджує історію СС від моменту його зародження до краху Третього Рейху. Автор приділяє особливу увагу етапам формування організації, її структурній побудові, місцю в ієрархії нацистської держави та ролі у здійсненні масових репресій. Значну частину книги присвячено особистості Генріха Гімmlера як творця ідеологічного та організаційного обличчя СС. Праця відзначається великою джерельною базою та намаганням поєднати політичну, ідеологічну та психологічну складову функціонування СС.

У праці «Системний аналіз націонал-соціалістичного виховання» (1971) Карл-Дітріх Брахер (Karl Dietrich Bracher) досліджує ідеологічні основи та виховні практики нацистського режиму, приділяючи увагу ролі СС у формуванні молоді та створенні «нового типу людини» відповідно до расової доктрини. Аналізується функціонування освітніх і молодіжних інституцій, зокрема елітних шкіл СС, як інструменту ідеологічної індоктринації. Праця важлива для розуміння того, як саме СС виконувала роль не лише репресивного, а й культурно-виховного органу.

У своєму дослідженні «Анатомія держави СС» (1981) Ганс Бухгайм (Hans Buchheim) розглядає правову основу функціонування СС як репресивного апарату. Він аналізує, як за допомогою нормативної бази та процедурного оформлення в межах держави СС отримала надзвичайні повноваження, що дозволяли діяти поза законом. Автор демонструє, як система юридичних норм була переосмислена в дусі націонал-соціалізму, перетворивши СС на головний інструмент реалізації тоталітарного контролю.

У праці Бернда Вегнера (Bernd Wegner) «Ваффен-СС: організація, ідеологія, функція» (1990) досліджується воєнізоване крило СС – Ваффен-СС – від моменту створення до завершення Другої світової війни. Автор аналізує процес ідеологічної підготовки особового складу, бойове використання підрозділів, їхній статус у порівнянні з вермахтом та рівень воєнних злочинів, скоєних вояками Ваффен-СС. Автор доводить, що Ваффен-СС не була «звичайною армією», а ідеологізованою силовою структурою, що залишалася частиною партійно-державного апарату.

Роберт Льюїс Кьоль (Robert Lewis Koehl) «СС: Історія 1919–1945» (2000) зосереджується на аналізі організаційної структури СС, її соціальної бази, способів добору кадрів та боротьби за владу всередині структури. Автор приділяє увагу розмежуванню різних відділів СС – загальної,

воєнізованої, політичної та каральної. Значною мірою праця присвячена бюрократичному апарату СС як «державі в державі», що поступово підпорядковувала собі всі сфери життя нацистської Німеччини.

Метою цієї статті є з'ясування історичних передумов створення СС (Schutzstaffel), аналіз політичного контексту, в якому зароджувалася організація, а також вивчення її первісної структури та функціонального призначення. Особлива увага приділяється ролі внутрішньопартійної конкуренції між СС та штурмовими загонами СА, а також персональному впливу Адольфа Гітлера на інституціалізацію охоронного підрозділу, покликаного забезпечувати захист керівництва НСДАП. У межах статті ставляться такі основні завдання:

1. Визначити політичні та соціальні чинники, що сприяли появі СС у структурі НСДАП;
2. Розкрити хронологію формування перших охоронних підрозділів партії (від Saal-Schutz до Stabswache і Schutzkommando);
3. Проаналізувати мотивацію Гітлера щодо створення особистої охорони та її відокремлення від СА;
4. Охарактеризувати перший етап організаційного становлення СС;
5. Оцінити значення раннього етапу формування СС для подальшого інституційного розвитку організації в межах нацистського режиму.

Виклад основного матеріалу. Витоки формування СС тісно переплітаються з історією зародження нацистського руху, що розпочався весною 1919 року, після завершення війни. Тоді добровольчі формування (фрайкори) та підрозділи рейхсверу зуміли витіснити червоне керівництво Баварії [9, с. 46].

Саме в Баварії внаслідок перемоги над комуністами військові на нетривалий час опинилися біля керма влади. Після розгону радянської республіки різко зріс статус людини у військовій формі. У підсумку баварський офіцерський корпус, сильно пошарпаний соціал-демократами і лише на словах підтриманий правокатолицькою баварською народною партією (БНП), став відігравати провідну роль на мюнхенській політичній сцені. Капітан Карл Майер, про якого ми згадували, керував наглядом за політичними партіями і рухами, його колега, Крістіан Рот, очолював органи юстиції, а обер-лейтенант Ернст Пьонер завідував мюнхенською поліцією-президією [2, с. 208]. На тридцятидворічного капітана Ернста Рема, колишнього начальника штабу міської військової комендатури, а потім – керівника відділу озброєння і

спорядження штабу бригади, яку очолював полковник Франц фон Епп, поклали доволі делікатне завдання: організувати на території Баварії систему озброєної цивільної самооборони [11, с. 40].

Річ у тім, що за умовами Версальського договору чисельність особового складу та озброєння німецької армії суворо обмежувалися. Решта 7 піхотних і 3 кавалерійські дивізії рейхсверу практично не мали необхідних у разі війни резервів. Військові вбачали вихід із ситуації, що склалася, в утворенні паралельно офіційному рейхсверу підпільної армії – так званого «чорного рейхсверу». Ернст Рем в свою чергу, за словами історика Конрада Гайдена, пропонував утворити постійно діючий військовий резерв у формі загальнонаціональної міліції, особовий склад якої становили б «бюргери з гвинтівкою в шафі». В особі члена «Земельної мисливської ради» активіста БНП Георга Ешеріха капітан знайшов вельми винахідливого помічника для реалізації своєї ідеї. Удвох їм вдалося сколотити найпотужнішу в історії Німеччини організацію цивільного ополчення з числа місцевих жителів – баварський «айнвонервер» [1, с. 245].

Невтомний Рем купував зброю, діставав спорядження, обладнав підпільні склади боєприпасів. Не забував він і ретельно замітати сліди від можливих шукачів центрального уряду та західних союзників. Тільки в Мюнхені капітану вдалося зібрати вражаючий арсенал, якому могло б позаздрити навіть ціле військове з'єднання: 169 легких і 11 важких гармат, 760 кулеметів, 21 351 гвинтівков, карабінів і пістолетів, 300 тис. ручних гранат, 8 млн набоїв. Масштаби бурхливої діяльності Рема були такі, що третина всього озброєння, виділеного 1935 року для оснащення новоствореного вермахту, надходила із закладених ним таємних арсеналів [3, с. 285].

Однак уже влітку 1921 року в історії баварського «цивільного ополчення» було поставлено жирну крапку. Під натиском представників західних держав-переможниць імперський уряд оголосив «айнвонервер» поза законом. Ернст Рем не тільки позбувся власної збройної сили, а й втратив впливових покровителів. У підсумку його «армія» скоротилася до нечисленної розрізненої купки «бійців» з осколків усіляких фрайкорів та інших ультраправих напіввійськових формувань, що несли в своїй масі жалюгідне існування в мюнхенських пивних і загрузли в скандалах, бійках і вбивствах [7, с. 15].

Невдовзі «борці з демократією» зметикували, що без «підтримки широких народних мас»

вони далі не рушать. У командирах різного рівня нестачі не було, не вистачало головного – свити, яка, як відомо, робить королів, дає їм можливість відчувати себе справжніми вождями.

Рем, однак, не належав до категорії людей, здатних повести за собою маси. На одній зі сходок ультраправого угруповання «Залізний кулак», яких у Мюнхені в ту пору було безліч, він звернув увагу на агітатора з НСДАП Адольфа Гітлера. Їх познайомили. У колишньому інформаторі досвідчений капітан зміг розгледіти «пристрасного трибуна», здатного закликати під прапори його підпільної армії тисячі рекрутів [4, с. 53].

Командир 19-ї мінометної роти капітан Шрек виділив Гітлеру солдатів, готових покалічити будь-кого, хто наважиться зазіхнути на «порядок» під час проведення нацистських збіговиськ. Саме на базі цієї «рухомої групи» було організовано службу порядку партії, переформовану потім у фізкультурно-спортивне відділення. У підсумку на світ з'явилася організація, без якої немислима історія самого нацистського руху – «штурмовий загін» (штурмабтайлунг) скорочено – СА.

3 серпня 1920 року, у день заснування першого штурмового загону, його керівники урочисто запряглися, що СА – «залізна організація», вірно служитиме НСДАП і «з радістю коритиметься фюреру». Однак дуже скоро Гітлер переконався, наскільки формальною була ця клятва, як і взагалі його влада над СА. Беззаперечно штурмовики підпорядковувалися тільки своїм командирам – ставленикам Рема та Ерхардта.

У березні 1923 року з'явилася структура, що стала зародком майбутнього СС. А починалося все так: кілька «старих борців» поклялися Гітлеру захищати його від зовнішніх і внутрішніх ворогів навіть ціною власного життя. Вони назвали себе «штабсвахе» – «охорона штабу». Саме тоді вперше на нацистській партійній формі з'явилося чорне забарвлення майбутніх СС. Гвардійці фюрера вирішили внести у своє обмундирування елементи, що відрізняють їх від загальної маси штурмовиків. Крім сіро-зелених фронтових мундирів, цивільних вітрівок захисного кольору, вони стали носити чорні лижні кепки зі сріблястим зображенням «мертвої голови», а червоне поле нарукавної пов'язки зі свастикою обшили по краях чорною стрічкою. Життя штабної охорони не було довгим: уже за два місяці капітан Ерхардт порвав із Гітлером і забрав своїх людей. Тоді фюрер створив нову охоронну структуру, назвавши її «штос-струпп» («ударний загін») «Адольф Гітлер». Очолити новий підрозділ торговець канцтоварами і

скарбник партії Йосип Берхтольд, його заступником призначили Юліуса Шрека [10, с. 72].

Незабаром Шрек почав створювати охоронні загони і за межами Баварії. 21 вересня 1925 року він розіслав регіональним відділенням НСДАП свій циркуляр № 1, у якому закликав організовувати загони СС на місцях. Партійним органам пропонувалося формувати невеликі боєздатні елітні групи (командир і 10 підлеглих), тільки Берліну виділяли підвищену квоту – 2 керівники і 20 осіб.

Шрек уважно стежив за тим, щоб у СС потрапляли тільки спеціально відібрані люди, які відповідають нацистському уявленню про надлюдину. Набиралася переважно молодь, тобто особи віком від 23 до 35 років. Новобранці повинні були мати «відмінне здоров'я і міцну статуру». Під час вступу їм належало подати дві рекомендації, а також поліцейську довідку про проживання протягом останніх 5 років у даній місцевості. «Кандидатури хронічних п'яниць, слабаків, а також осіб, обтяжених іншими вадами, – не розглядаються», – голосили «Правила СС».

Уже в грудні 1925 року головне керівництво СС могло доповісти партії, що в її розпорядженні «є централізована охоронна організація чисельністю близько 1000 осіб». Хоча незабаром це число і скоротилося до 200, СС стала першою структурною організацією НСДАП, що зайняла серйозні позиції фактично на всій території Німеччини [14, с. 320].

У квітні 1926 року колишній командир «штос-группа» Берхтольд, який прибув з австрійської еміграції, змінив Шрека на посаді керівника СС. Після повернення амністованих учасників «півного путчу» Гітлер звів охоронні загони в ранг елітної організації. 4 липня 1926 року на Другому з'їзді партії у Веймарі фюрер вручив СС так званий «прапор крові» – те саме полотнище, під яким 9 листопада 1923 року його колони йшли по Резиденцштасе на штурм демократії.

У 1929 році особовий склад СС налічував лише 280 осіб. Підпорядковувалися охоронні загони вищому керівнику СА Францу Пфедферу фон Заломону. Керівникам СС із великими труднощами вдавалося боротися проти думки, яка склалася в партії, що призначенням майбутнього чорного ордена є виключно вербування передплатників на нацистські друковані видання.

Однак Гімлер, незважаючи на глузування товаришів по партії, не збирався здаватися. Він розробив амбітну програму дій, спрямовану на швидке збільшення чисельності охоронних загонів, а також на створення іміджу СС як елітної

організації. У квітні 1929 року він направив Гітлеру і Пфедферу на затвердження проєкт постанови, фактично покликаний надати охоронним загонам статус ордена.

29 січня 1930 року Гімлер доповів колишньому своєму наставникові Рему, який відправився після сварки з Гітлером військовим радником у Болівію: «До кінця цього кварталу чисельність охоронних загонів має зрости до 2000 осіб, хоча умови прийому і саме несення служби посилюються з місяця в місяць».

Ось картина цього зростання: січень 1929 року – 280 осіб, грудень 1929 року – 1000, грудень 1930 року – 2727 осіб.

Гітлер примирив дві партійні армії і навіть допоміг Гімлеру в його прагненнях, розділивши наприкінці 1930 року СА і СС, віддавши розпорядження: «Ніхто з командування СА не має відтепер права віддавати накази СС». Охоронні загони стали, по суті справи, самостійними [6, с. 412].

Коли восени 1929 року вибухнула економічна криза, кадри партійної армії були готові до масового прийому рекрутів. Зростання безробіття в країні призвело до стрімкого зростання чисельності СА. У 1930 році в її лавах налічувалося вже до 100 000 осіб. Разом зі зростанням чисельності зростала і самосвідомість штурмових загонів. Їхнє керівництво вже з меншою готовністю виконувало розпорядження партійних лідерів, прагнучи здобути незалежність [13, с. 439]. Гітлер занепокоївся, дізнавшись, що створений ним у Берліні штучний рівновазі сил загрожує крах. Між прихильниками Отто Штрассера, які критикували Гітлера за відхід від революційної політики, і керівниками СА почалося зближення.

Однак перш ніж коаліція цих груп сформувалася, Гітлер вжив заходів. 21 травня 1930 року він несподівано з'явився в Берліні, влаштував диспут, після якого порвав з Отто Штрассером і наказав Геббельсу виключити з партії всіх його прихильників. Із берлінською опозицією було покінчено. СС встановила спостереження за ворогами партії. У цих діях Гітлер спирався на вірного сторожового пса Курта Далюге, який сам вийшов із СА, а навесні 1929 року був призначений шефом берлінських охоронних загонів [5, с. 12].

Починаючи з 30 січня 1933 року державний апарат країни був оповитий щільною мережею ієрархічного суперництва і впливу, крізь яку необхідно було прорватися, щоб у Німеччині Адольфа Гітлера домогтися влади.

Як і багато хто в Німеччині, керівники СС до 1933 року не мали чіткого уявлення про характер

взяття влади націонал-соціалістами. Вони вважали само собою зрозумілим, що їхні вожді візьмуть кермо влади Веймарської республіки у свої руки і ліквідують демократію, залишаючи деталі керівництву і мудрості Гітлера. Націонал-соціалістський рух і держава, на їхню думку, повинні були являти собою єдине ціле, якому будуть підпорядковані всі інтереси.

Апогеєм протистояння СС та СА стала так звана «Ніч довгих ножів». 30 червня 1934 року в Німеччині за наказом Адольфа Гітлера було вбито близько сотні та заарештовано близько тисячі як політичних опонентів, так і соратників по нацистській партії і керівництво чотиримільйонного загону штурмовиків СА, за підтримки якого Гітлер прийшов до влади. По поверненню того ж дня до Берліну Йозеф Геббельс, який був разом з Гітлером в Баварії, зателефонував прем'єр-міністру Пруссії Герману Герінгу і віддав наказ про початок операції «Колібрі» – до 2 липня силами СС було страчено більше 85 вищих чинів СА, включаючи Ернста Рема, застреленого в тюремній камері після відмови покінчити життя самогубством («Я не буду стріляти, нехай Гітлер вб'є мене»). Був заарештований та страчений і ряд політичних опонентів, зокрема колишній генеральний комісар Баварії Густав фон Кар, якого Гітлер вважав головним винуватцем придушення «Півного путчу» 1923 року [12, с. 34].

Всі документи стосовно цих подій, відомих як «Ніч довгих ножів», були знищені, однак чутки про них просочились у пресу і Гітлер був змушений заднім числом підписати закон про «Заходи з самооборони держави» і 13 липня виступити у Рейхстазі, де звинуватив верхівку СА у спробі «вчинити переворот та скинути державу в безлад»,

назвавши себе «верховним суддею німецького народу» [15, с. 10].

Після вбивства Ернста Рема штурмові загони втратили своє значення бойового загону Націонал-соціалістичної партії, на зміну яким прийшла військово-поліцейська організація СС.

Висновки. Аналіз процесу формування СС свідчить про те, що створення цієї структури було зумовлене як внутрішньопартійними потребами НСДАП, так і особистими прагненнями Адольфа Гітлера до концентрації влади. Перші охоронні формування, такі як *Saal-Schutz*, *Stabswache* і *Stoßtrupp*, виникли як реакція на потребу в особистій безпеці партійного керівництва в умовах політичної нестабільності та насильства в міжвоєнній Німеччині. Їхній поступовий розвиток свідчив про намір Гітлера виокремити окрему, цілком лояльну до нього структуру, яка би діяла поза впливом інших сил – насамперед Штурмових загонів (СА), з якими СС з самого початку вступали у суперництво. Офіційне заснування СС 9 листопада 1925 року стало важливою віхою в історії націонал-соціалістичного руху. Воно закріпило перехід від ситуативних охоронних груп до сталої напіввійськової організації з чіткими функціями. Початкове завдання СС – охорона лідерів партії – надавало їй елітарного характеру й сприяло формуванню особливих внутрішньої ідеології, що згодом трансформувалася в самостійний політико-репресивний апарат. Таким чином, ранній етап становлення СС заклав організаційні й ідеологічні засади для її майбутньої трансформації в одну з ключових структур тоталітарної держави. Уже на цьому етапі чітко проявилися риси, які згодом визначатимуть СС як знаряддя терору, расового добору й централізованого контролю.

Список літератури:

1. Газін В. П. Ваймарська демократія: між крайніми лівими та правим тоталітаризмом. *Наукові праці Кам'янець-Подільського державного університету Серія: Історичні науки*. Кам'янець-Подільський : Оіюм, 2005. Т. 15: На пошану професора Л. В. Баженова. С. 243–251.
2. Газін В. П. Веймарське суспільство напередодні 30 січня 1933 р. *Міжнародні зв'язки України: наукові пошуки і знахідки* : міжвідом. зб. наук. пр. Київ : Ін-т іст. України НАН України, 2003. Вип. 9. С. 207–217.
3. Газін В. П. Гітлер – людина, фіюер, тиран у порівнянні. *Проблеми історії країн Центральної та Східної Європи* : зб. наук. пр. Кам'янець-Подільський, 2012. Вип. 3. С. 182–192.
4. Газін В. П. Еволюція агресивних планів Гітлера в 1924–1932 рр. *Творчі вершини вченого* : зб. наук. пр. до 60-річчя від дня народження доктора іст. наук, проф. М. Г. Кукурудзяка. Кам'янець-Подільський : К-ПДПУ, 1998. С. 249–254.
5. Газін В. П. Економіка і зовнішня політика Веймарської республіки (1925–1933 рр.): східноєвропейські аспекти. Кам'янець-Подільський, 1999. 152 с.
6. Газін В. П., Копилов С. А. Новітня історія країн Європи та Америки 1918–1945 рр. 2-е вид., доп., перероб. Київ, 2003. 412 с.

7. Копилов С. В. П. Газін: еволюція наукових поглядів на Ваймарську Німеччину в контексті епохи. *Проблеми історії країн Центральної та Східної Європи* : зб. наук. пр. / [редкол.: В. С. Степанков (головн. ред.) та ін.]. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський нац. ун-т імені Івана Огієнка, 2011. Вип. 2. С. 13–20.
8. Birn R. B. *Die Höheren SS- und Polizeiführer: Himmlers Vertreter im Reich und in den besetzten Gebieten*. Düsseldorf: Droste Verlag, 1986. 336 S.
9. Buchheim H. Der SS-Staat. In: *Anatomie des SS-Staates* / Hrsg. von H. Buchheim, M. Broszat, H. Krausnick, H. A. Jacobsen. München: Deutscher Taschenbuch Verlag, 1981. S. 15–109. 3. Gutmann, M. *Building a Nazi Europe: The SS's Germanic Volunteers*. Cambridge: Cambridge University Press, 2017. 346 p.
10. Höhne H. *The Order of the Death's Head: The Story of Hitler's SS*. New York: Coward-McCann, 1967. 672 p.
11. Ingrao C. *Believe and Destroy: Intellectuals in the SS War Machine*. Cambridge: Polity Press, 2013. 340 p.
12. Knopp G. *Hitlers Kinder*. München: C. Bertelsmann Verlag, 2002. 384 S.
13. Krausnick, H. *Hitlers Einsatzgruppen. Die Truppe des Weltanschauungskrieges 1938–1942*. Stuttgart: Deutsche Verlags-Anstalt, 1981. 439 S.
14. Koehl R. L. *The SS: A History 1919–45*. Stroud: Tempus Publishing, 2000. 320 p.
15. Wegner B. *The Waffen-SS: Organization, Ideology and Function*. Hamburg: Bernard & Graefe, 1990. 295 p.

Hobozashvili A.O. THE FORMATION OF THE SS: PRECONDITIONS, CIRCUMSTANCES OF CREATION, AND THE INITIAL STAGE OF THE ORGANISATION'S DEVELOPMENT

The article examines the process of formation, stages of development, and transformation of the SS (Schutzstaffel) – one of the most influential structures in Nazi Germany, which played a key role in the functioning of the totalitarian regime. It traces the chronology of the formation of this organisation – from its emergence in 1925 as a small security unit within the NSDAP to its transformation into a powerful repressive force that encompassed all spheres of social, political and military life in the Third Reich. Particular attention is paid to the influence of Ernst Röhm, leader of the Sturmabteilung (SA), in the early stages of the SS. The nature of the rivalry between the newly created structure and the SA is analysed, as well as Adolf Hitler's desire to counter Röhm's threatening authority and his entourage with the SS, which was personally loyal to him. It has been established that the primary function of the SS was to protect Hitler himself. Back in 1923, in order to protect party meetings in Munich, the NSDAP created a small security group called Saal-Schutz. That same year, Hitler initiated the formation of a separate security unit that was to be directly subordinate to him. The group, called Stabswache (Personal Guard), consisted of only eight people under the leadership of Julius Schreck and Josef Berchtold and was organised along the lines of the Freikorps. In May 1923, the unit was renamed Stoßtrupp ('Assault Group'). However, at the end of that year, after the failure of the Beer Hall Putsch, this formation was disbanded. The structure was revived in 1925 by order of Hitler: the new security group was named Schutzkommando ('Protection Squad') and was responsible for escorting the NSDAP leader at party conventions and public events. Later, the Schutzkommando was reorganised into the Sturmstaffel ('Assault Squadron'), and on 9 November 1925, the second anniversary of the Beer Hall Putsch, the Schutzstaffel (SS) was officially formed as a separate organisation, whose main function was to provide security for the NSDAP leadership throughout Germany.

Key words: Hitler, Rem, SS, Storm Troopers, Germany, NSDAP.

Дата надходження статті: 25.07.2025

Дата прийняття статті: 21.08.2025

Опубліковано: 05.12.2025